HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a șasea)

27 septembrie 2012 *

„Al cincilea program-cadru pentru acțiuni de cercetare, de dezvoltare tehnologică și demonstrative — Contracte privind proiectele «Formation of a New Design House for MST» și «Assessment of a New Anodic Bonder» — Recuperarea unei părți a contribuției financiare plătite — Decizie care constituie titlu executoriu — Decizie care modifică decizia atacată în cursul procedurii — Temeiul juridic al acțiunii — Natura motivelor invocate — Încredere legitimă — Obligația de motivare — Principiul bunei administrări”

În cauza T-387/09,

Applied Microengineering Ltd, cu sediul în Didcot (Regatul Unit), reprezentată inițial de P. Walravens și de J. De Wachter și ulterior de P. Walravens și de J. Blockx, avocați,

reclamantă,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată de S. Petrova, în calitate de agent, asistată de R. Van der Hout, avocat,

pârâtă,

având ca obiect o cerere de anulare a deciziei C(2009) 5797 a Comisiei din 16 iulie 2009 referitoare la recuperarea sumei de 258 560,61 euro, majorată cu dobânzi, datorată de reclamantă în cadrul proiectelor IST-1999-11823 FOND MST (Formation of a New Design House for MST) și IST-2000-28229 ANAB (Assessment of a New Anodic Bonder),

TRIBUNALUL (Camera a șasea),

compus din domnii H. Kanninen, președinte, N. Wahl și S. Soldevila Fragoso (raportor), judecători,

grefier: doamna T. Weichert, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 12 iunie 2012,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: engleza.

Hotărâre

Cadrul juridic

1 Potrivit articolului 256 primul paragraf CE, „[d]eciziile Consiliului sau ale Comisiei care prevăd în sarcina altor persoane decât statele o obligație pecuniară constituie titlu executoriu”.

2 Articolul 72 alineatul (2) din Regulamentul (CE, Euratom) nr. 1605/2002 al Consiliului din 25 iunie 2002 privind Regulamentul financiar aplicabil bugetului general al Comunităților Europene (JO L 248, p. 1, Ediție specială, 01/vol. 3, p. 198) prevede că „[i]nstituția poate constata în mod oficial o creanță imputabilă altor persoane decât statele printr-o decizie care constituie titlu executoriu în sensul articolului 256 [CE]”.

Situația de fapt

3 Comunitatea Europeană, reprezentată de Comisia Comunităților Europene, a încheiat două acorduri de subvenționare cu reclamanta, Applied Microengineering Ltd, în cadrul celui de Al cincilea program-cadru al Comunității pentru acțiuni de cercetare, de dezvoltare tehnologică și demonstrative (1998-2002).

4 Primul contract, având referința IST-1999-11823 și intitulat „Formation of a New Design House for MST” (denumit în continuare „contractul FOND MST”), a fost încheiat între Comunitate, reprezentată de Comisie, și reclamantă, în calitate de contractant principal unic, la 21 decembrie 1999 pentru o durată de 24 de luni începând cu 1 ianuarie 2000. Condițiile generale ale acestui contract erau cele care se aplică versiunii „monocontractant” a contractului-tip utilizat pentru măsurile complementare specifice măsurilor de adoptare a tehnologiilor.

5 Al doilea contract, având referința IST-2000-28229 și intitulat „Assessment of a New Anodic Bonder” (denumit în continuare „contractul ANAB”), a fost încheiat între Comunitate, reprezentată de Comisie, și patru societăți, printre care și reclamanta, și a fost semnat la 14 noiembrie 2001 pentru o durată inițială de 15 luni începând cu 1 decembrie 2001. Acest contract a fost modificat de cinci ori pentru a se ține seama de modificările coordonatelor unor părți la contract, pentru a se prelungi durata sa până la o durată totală de 25 de luni și pentru a se realiza înlocuirea, la 1 august 2003, a coordonatorului proiectului, reclamanta fiind astfel succesoarea unei alte societăți. Condițiile generale ale acestui contract erau cele care se aplică versiunii „pluricontractant” a contractului-tip utilizat pentru măsurile complementare specifice măsurilor de adoptare a tehnologiilor.

6 În cadrul procedurii de negociere a fiecărui contract, reclamanta a completat un formular pentru pregătirea contractului (denumit în continuare „FPC”), destinat să furnizeze informații cu privire la conținutul proiectului, precum și o sinteză administrativă referitoare la costuri și la repartizarea anuală a acestora. Cu această ocazie, reclamanta a evocat normele financiare și contabile pe care le transmisese deja Comisiei în cadrul unui contract anterior, finanțat în cadrul celui de Al patrulea program-cadru pentru acțiuni de cercetare, de dezvoltare tehnologică și demonstrative (1994-1998), pentru care aceasta își stabilise tarifele orare pe baza „salariilor medii”, iar nu pe baza salariilor reale. FPC referitor la contractul FOND MST a fost transmis Comisiei de către reclamantă la 10 noiembrie 1999, iar FPC referitor la contractul ANAB a fost transmis acesteia în martie 2001.

7 Articolul 3 alineatul 1 din contractul FOND MST și din contractul ANAB prevede că valorile totale ale costurilor eligibile ale proiectelor sunt estimate la 450 000 de euro și, respectiv, la 918 808 euro. La alineatul 2 al acestei dispoziții, se precizează că Comunitatea finanțează aceste costuri până la o valoare maximă de 450 000 de euro și, respectiv, de 560 000 de euro. Potrivit alineatului 3 al acestor

dispoziții, contribuțiile financiare respective sunt plătite, potrivit modalităților prevăzute la articolul 3 din anexa II la aceste contracte, pentru contractul FOND MST, în contul bancar al reclamantei, iar pentru contractul ANAB, în cel al coordonatorului, însărcinat să le plătească contractanților principali.

8 Potrivit articolului 3 alineatul 3 din anexa II la aceste contracte, diferitele plăți efectuate de Comisie trebuie să fie interpretate ca simple plăți în avans până la aprobarea ultimei prestații contractuale.

9 La alineatul 4 al articolului respectiv se precizează că, dacă plățile menționate se dovedesc superioare sumei datorate în fapt de către Comisie, cocontractanții acesteia sunt obligați să îi ramburseze diferența în termenul stabilit de aceasta prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire. În cazul în care nu se efectuează rambursarea în acest termen, suma datorată este majorată cu dobânzi la rata aplicată de Banca Centrală Europeană (BCE) pentru operațiunile sale principale de refinanțare din prima zi a lunii în care a expirat termenul stabilit de Comisie, la care se adaugă un punct procentual și jumătate, cu excepția cazului în care dobânzile sunt aplicate în temeiul unei alte clauze a contractului. Dobânzile curg din ziua următoare expirării termenului stabilit de Comisie până în ziua primirii fondurilor.

10 Același alineat prevede în plus că, atunci când Comisia deține o creanță împotriva unuia dintre cocontractanții săi și decide să emită un ordin de recuperare împotriva acestuia, respectivul ordin de recuperare constituie titlu executoriu în sensul articolului 256 CE.

11 Potrivit articolului 5 alineatul 1, contractele FOND MST și ANAB sunt reglementate de dreptul belgian. Alineatul 2 al acestei dispoziții cuprinde o clauză compromisorie în sensul articolului 238 CE, care conferă Tribunalului și, în recurs, Curții de Justiție competența exclusivă de a soluționa orice diferend survenit între Comunitate, pe de o parte, și ceilalți contractanți, pe de altă parte, cu privire la validitatea, la aplicarea sau la orice interpretare a acestor contracte.

12 Potrivit dispozițiilor articolului 17 alineatul 1 din anexa II la aceste contracte, „Comisia sau orice reprezentant autorizat de către aceasta poate declanșa un audit în orice moment pe parcursul derulării contractului și până la cinci ani de la fiecare plată a contribuției comunitare, astfel cum este definită la articolul 3 alineatul 1 primul paragraf din prezenta anexă”.

13 Pe baza acestor dispoziții, Comisia a solicitat unui cabinet de audit să efectueze un audit financiar cu privire la listele de costuri ale reclamantei, care a fost informată despre acesta la 16 august 2005. Auditul respectiv s-a desfășurat în perioada 13-17 februarie 2006, iar cabinetul de audit a trimis reclamantei raportul său preliminar la 22 septembrie 2006 prin poștă și în format electronic. Întrucât reclamanta nu a primit versiunea imprimată a acestui document, cabinetul de audit a procedat la trimiterea acestuia prin curier electronic la 6 noiembrie 2006 și i-a acordat reclamantei un termen de o lună pentru a-și prezenta observațiile în conformitate cu dispozițiile articolului 17 alineatul 3 din anexa II la aceste două contracte. Raportul respectiv identifica un anumit număr de modificări necesare în materie de cheltuieli de personal, de recurgere la un subcontractant, de cheltuieli de deplasare și de alte costuri specifice.

14 Directorul financiar al reclamantei, însărcinat să asigure legătura cu cabinetul de audit, a solicitat un termen suplimentar de o săptămână pentru a răspunde la raport, care i s-a acordat la 13 decembrie 2006, dar în final nu a prezentat niciun fel de observații, în pofida a două avertizări din 10 și din 17 ianuarie 2007 și a unei a doua cereri de prelungire a termenului din 17 ianuarie 2007, care i s-a acordat. Prin urmare, cabinetul de audit a semnat raportul său la 20 aprilie 2007. Printr-o scrisoare recomandată din 21 mai 2007, Comisia a informat reclamanta cu privire la finalizarea auditului având în vedere lipsa unui răspuns din partea sa și i-a indicat acesteia că confirma concluziile raportului respectiv. Raportul de audit final aprobat de Comisie a concluzionat astfel că trebuie efectuate modificări ale costurilor pe care aceasta le acceptase inițial, având ca obiect o sumă de 135 262,94 euro pentru contractul FOND MST și de 123 297,67 euro pentru contractul ANAB.

15 Potrivit dispozițiilor articolului 17 alineatul 4 din anexa II la aceste două contracte, Comisia poate, pe baza concluziilor auditului, să adopte orice măsură adecvată pe care o consideră necesară, inclusiv emiterea unui ordin de recuperare a totalității sau a unei părți a cheltuielilor efectuate de aceasta.

16 La 6 septembrie 2007, Comisia a trimis astfel reclamantei două scrisori de informare prealabilă, indicându-i că, în urma concluziilor auditului, participarea la costurile neeligibile plătite de reclamantă și avansate de Comisie va face obiectul recuperării. Aceasta informa de asemenea reclamanta că serviciile sale erau obligate să recupereze contribuția financiară a Comunității în valoare de 135 262,94 euro pentru contractul FOND MST și de 123 297,67 euro pentru contractul ANAB. Comisia preciza că vor fi adoptate imediat note de debit.

17 Prin scrisoarea din 22 octombrie 2007, Comisia a stabilit astfel două note de debit adresate reclamantei pentru plata sumelor de 135 262,94 euro și de 123 297,67 euro înainte de 26 noiembrie 2007.

18 Prin curierul electronic din 29 octombrie 2007, directorul financiar al reclamantei a indicat Comisiei că nu transmisese raportul de audit superiorilor săi, care nu fuseseră informați cu privire la evoluția procedurii, și că demisionase din postul său.

19 La 9 noiembrie 2007, reclamanta a transmis Comisiei un răspuns cu privire la aspectele examinate în raportul de audit, menționând în special problemele survenite în cadrul contractului ANAB ca urmare a înlocuirii coordonatorului său, evaluarea pozitivă a rapoartelor tehnice finale și problema eligibilității costurilor având în vedere tarifele orare reale și diferențele dintre fișele privind orele prestate. Comisia a transmis această scrisoare cabinetului de audit, care i-a răspuns reclamantei la 28 ianuarie 2008. La 3 iunie 2008, reclamanta a răspuns la această scrisoare prezentând noi observații și întrebând Comisia care este procedura de urmat pentru contestarea celor două note de debit.

20 La 22 august 2008, Comisia a informat reclamanta că observațiile pe care le formulase cu privire la raportul de audit nu conțineau niciun element nou care să justifice redeschiderea procedurii de audit.

21 La 8 septembrie 2008, reclamanta a contestat din nou concluziile Comisiei, care, la 24 octombrie 2010, a trimis acesteia două scrisori de notificare referitoare la calculul dobânzilor de întârziere.

22 La 11 februarie 2009, reclamanta a contestat cele două note de debit, iar la 16 iulie 2009, Comisia a adoptat decizia C(2009) 5797 referitoare la recuperarea sumei de 258 560,61 euro, majorată cu dobânzi de întârziere, datorată de [reclamantă] în cadrul proiectelor IST-1999-11823 FOND MST (Formation of a New Design House for MST) și IST-2000-28229 ANAB (Assessment of a New Anodic Bonder), prin care aceasta solicită restituirea sumelor de 135 262,94 euro și de 123 297,67 euro, majorate cu dobânzi de întârziere, în temeiul dispozițiilor articolului 256 CE (denumită în continuare „decizia atacată”).

23 Din cauza unei erori materiale în nota de debit referitoare la contractul ANAB, Comisia a emis o notă de credit în valoare de 57 227,32 euro în favoarea reclamantei.

24 La 25 martie 2010, Comisia a adoptat decizia C(2010) 2125 de corectare a deciziei atacate, prin care articolul 1 din decizia atacată este înlocuit cu un alt articol, care a modificat cuantumul sumei care trebuie să fie restituită acesteia de către reclamantă pentru contractul ANAB, stabilind această sumă la 66 070,35 euro în loc de 123 297,67 euro.

Procedura și concluziile părților

25 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 26 septembrie 2007, reclamanta a introdus prezenta acțiune, întemeiată pe articolul 230 CE.

26 Pe baza raportului judecătorului raportor, Tribunalul (Camera a șasea) a hotărât deschiderea procedurii orale.

27 Pledoariile părților și răspunsurile acestora la întrebările adresate de Tribunal au fost ascultate în ședința din 12 iunie 2011.

28 Reclamanta solicită Tribunalului:

— anularea deciziei atacate;

— obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

29 Comisia solicită Tribunalului:

— respingerea acțiunii;

— obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

30 În susținerea acțiunii, reclamanta invocă șapte motive. Primul motiv este întemeiat pe încălcarea unor norme fundamentale de procedură. Prin intermediul celui de al doilea motiv, reclamanta susține că acțiunea Comisiei era prescrisă. Prin intermediul celui de al treilea motiv, reclamanta arată că Comisia a săvârșit erori vădite de apreciere cu privire la normele aplicabile costurilor eligibile. Al patrulea motiv este întemeiat pe încălcarea drepturilor sociale fundamentale. Prin intermediul celui de al cincilea motiv, reclamanta invocă încălcarea principiului încrederii legitime. Al șaselea motiv este întemeiat pe o motivare insuficientă. În sfârșit, prin intermediul celui de al șaptelea motiv, reclamanta susține că Comisia a încălcat principiul bunei administrări.

Cu privire la cauza de inadmisibilitate invocată de Comisie

31 În cadrul ședinței, Comisia a invocat o cauză de inadmisibilitate întemeiată pe pierderea de către reclamantă a interesului de a exercita acțiunea ca urmare a adoptării, la 25 martie 2010, a unei decizii de modificare a articolului 1 din decizia atacată și a lipsei unei cereri prin care reclamanta să își adapteze concluziile și motivele.

32 Reclamanta consideră că acțiunea sa rămâne admisibilă, întrucât decizia din 25 martie 2010 a avut ca obiect numai modificarea unei erori materiale săvârșite de Comisie în stabilirea cuantumului sumei solicitate, iar nu celelalte aspecte ale deciziei atacate, cum ar fi temeinicia creanței care îi este solicitată, pe care aceasta le contestă în continuare.

33 Trebuie amintit că, pentru a corecta o eroare de calcul semnalată de reclamantă în cererea introductivă, Comisia a adoptat în cursul procedurii o decizie de modificare a articolului 1 din decizia atacată printr-un articol nou, care a modificat cuantumul sumei care trebuie să îi fie restituită acesteia de către reclamantă pentru contractul ANAB, stabilind această sumă la 66 070,35 euro în loc de 123 297,67 euro. În schimb, aceasta nu a modificat celelalte elemente ale deciziei atacate.

34 Prin urmare, trebuie să se considere că numai argumentul întemeiat pe eroarea de calcul al sumelor de recuperat referitoare la contractul ANAB, invocat de reclamantă în cererea introductivă, a rămas fără obiect ca urmare a adoptării deciziei de modificare, iar reclamanta păstrează interesul de a exercita acțiunea în ceea ce privește toate celelalte motive și argumente invocate în cerere.

Cu privire la temeiul juridic al acțiunii

35 În cadrul ședinței, reclamanta a confirmat că acțiunea sa a fost introdusă în temeiul prevederilor articolului 230 CE. În schimb, Comisia a considerat că al doilea și al patrulea motiv ale cererii introductive sunt inadmisibile în cadrul unei acțiuni în anulare.

36 Potrivit unei jurisprudențe constante, actele adoptate de instituții care se înscriu într-un cadru pur contractual de care nu pot fi disociate nu figurează, tocmai din cauza naturii lor, printre actele vizate la articolul 249 CE (Ordonanța Tribunalului din 9 ianuarie 2001, Innova/Comisia, T-149/00, Rec., p. II-1, punctul 28, Ordonanța Tribunalului din 10 mai 2004, Musée Grévin/Comisia, T-314/03, Rec., p. II-1421, punctul 64, și Hotărârea Tribunalului din 10 iunie 2009, ArchiMEDES/Comisia, T-396/05 și T-397/05, nepublicată în Repertoriu, punctul 54).

37 Astfel, dacă instanța Uniunii Europene s-ar considera competentă să se pronunțe asupra unor asemenea acte, aceasta ar risca, în cazurile în care contractul nu cuprinde o clauză compromisorie, să își extindă competența jurisdicțională dincolo de litigiile a căror soluționare îi este limitativ rezervată de articolul 240 CE, acest articol încredințând instanțelor naționale competența de drept comun pentru soluționarea litigiilor în care Uniunea este parte (Hotărârea Curții din 11 iulie 1985, Maag/Comisia, 43/84, Rec., p. 2581, punctul 26; a se vedea de asemenea în acest sens Ordonanța Tribunalului din 3 octombrie 1997, Mutual Aid Administration Services/Comisia, T-186/96, Rec., p. II-1633, punctele 45-52).

38 Spre deosebire de actele menționate la punctul 36 de mai sus, deciziile care constituie titlu executoriu, la care se referă articolul 256 CE, se numără, în lipsa unei mențiuni contrare în Tratatul CE, printre cele prevăzute la articolul 249 CE, a căror temeinicie nu poate fi contestată decât la instanța care se pronunță asupra acțiunii în anulare, în temeiul articolului 230 CE (Ordonanța Tribunalului din 13 septembrie 2011, CEVA/Comisia, T-224/09, nepublicată în Repertoriu, punctul 59).

39 Astfel se întâmplă în special atunci când o decizie care constituie titlu executoriu este adoptată în scopul recuperării unei creanțe născute dintr-un contract încheiat de o instituție. Astfel, chiar și atunci când un contract de acest tip ar permite explicit, precum în speță, emiterea unor astfel de decizii, natura juridică a acestora nu ar rămâne definită de contract sau de dreptul național care îi este aplicabil, ci de Tratatul CE, în special de articolul 256. Or, acesta din urmă nu prevede un regim juridic derogatoriu pentru deciziile care constituie titlu executoriu adoptate în scopul recuperării unei creanțe contractuale.

40 Sesizată cu o acțiune în anulare întemeiată pe dispozițiile articolului 230 CE, instanța Uniunii trebuie să aprecieze legalitatea actului atacat în raport cu Tratatul CE sau cu orice normă de drept referitoare la aplicarea acestuia și, așadar, a dreptului Uniunii (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 17 decembrie 1970, Internationale Handelsgesellschaft, 11/70, Rec., p. 1125, punctul 3). În schimb, în cadrul unei acțiuni introduse în temeiul articolului 238 CE, un reclamant nu poate imputa instituției cocontractante decât încălcările prevederilor contractuale sau încălcările dreptului aplicabil contractului (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 18 decembrie 1986, Comisia/Zoubek, 426/85, Rec., p. 4057, punctul 4, și Ordonanța Tribunalului din 8 februarie 2010, Alisei/Comisia, T-481/08, Rec., p. II-117, punctele 94-96).

41 Prin urmare, în speță, motivele invocate în cererea introductivă prin care se solicită Tribunalului să se pronunțe asupra legalității deciziei atacate, care constituie titlu executoriu în sensul articolului 256 CE, în raport cu prevederile contractuale și cu dreptul național aplicabil, trebuie să fie respinse ca inadmisibile.

42 Trebuie să se examineze succesiv fiecare dintre motivele invocate de reclamantă în lumina acestor principii.

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe încălcarea normelor fundamentale de procedură

43 Reclamanta susține că Comisia a încălcat anumite norme fundamentale de procedură, pe de o parte, comunicându-i unele scrisori la o adresă greșită și, pe de altă parte, refuzând să redeschidă procedura de audit în urma observațiilor sale. Comisia consideră că nu a încălcat nicio normă fundamentală de procedură și subliniază neglijența reclamantei, care nu i-a semnalat decât o singură schimbare de adresă.

44 Trebuie respins acest motiv ca inadmisibil în cadrul unei acțiuni introduse în temeiul dispozițiilor articolului 230 CE, întrucât acesta nu se întemeiază decât pe normele fundamentale de procedură prevăzute de prevederile contractuale, iar nu pe o normă de drept al Uniunii.

Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe prescrierea acțiunii Comisiei

45 Potrivit dispozițiilor articolului 17 alineatul 1 din anexa II la contractul FOND MST și la contractul ANAB, „Comisia sau orice reprezentant autorizat de aceasta poate declanșa un audit în orice moment pe parcursul derulării contractului și până la cinci ani de la fiecare plată a contribuției comunitare, astfel cum este definită la articolul 3 alineatul 1 primul paragraf din prezenta anexă”. Articolul 3 alineatul 1 primul paragraf din aceste dispoziții descrie modalitățile de plată a contribuției comunitare realizând o distincție între, în primul rând, „avansul inițial”, care trebuie să intervină în termen de cel mult 60 de zile de la semnarea contractului, în al doilea rând, „plățile periodice”, care au loc în termen de cel mult 60 de zile de la data aprobării de către Comisie a rapoartelor periodice, a listelor de costuri corespunzătoare și a celorlalte prestații contractuale ale proiectului și, în al treilea rând, „plata finală”, care trebuie să fie efectuată în termen de 60 de zile de la data la care Comisia a aprobat ultima prestație contractuală a proiectului.

46 Părțile se opun interpretării articolului 17 alineatul 1 din anexa II la cele două contracte, reclamanta considerând că acțiunea Comisiei era prescrisă în ceea ce privește plățile efectuate cu mai mult de cinci ani înainte de 27 septembrie 2005, data începerii procedurii de audit, care ar privi plăți în avans, în timp ce Comisia consideră că termenul de prescripție nu putea începe să curgă decât de la prima plată prin care se rambursează cheltuielile efectuate în fapt.

47 Întrucât este vorba despre un motiv referitor la interpretarea prevederilor contractuale, acesta trebuie să fie respins ca inadmisibil în cadrul unei acțiuni introduse în temeiul dispozițiilor articolului 230 CE.

Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe erori vădite de apreciere referitoare la normele aplicabile costurilor eligibile

Cu privire la referirea la prevederile eronate din raportul de audit

48 În replică, reclamanta a arătat că memoriul în apărare al Comisiei i-ar fi permis să sesizeze că auditorul utilizase o numerotare greșită a articolelor din contractul ANAB, ceea ce ar avea ca efect nulitatea procedurii de audit în întregime.

49 Deși un motiv întemeiat pe alegerea eronată a temeiului juridic este admisibil în cadrul unei acțiuni formulate în temeiul dispozițiilor articolului 230 CE, trebuie să se constate că reclamanta susține, în speță, că auditorul s-ar fi bazat în raportul său pe prevederi eronate ale contractului, dar aceasta nu contestă temeiul juridic al deciziei atacate, și anume articolul 256 CE și Regulamentul nr. 1605/2002. Prin urmare, acest motiv trebuie respins ca inadmisibil.

Cu privire la erorile vădite de apreciere privind costurile eligibile

50 Reclamanta susține, pe de altă parte, că Comisia a săvârșit erori vădite de apreciere privind normele aplicabile costurilor eligibile prin faptul că a urmat interpretarea dispozițiilor contractuale realizată de auditor.

51 În ceea ce privește argumentele referitoare la interpretarea dispozițiilor contractuale, acestea trebuie să fie respinse ca inadmisibile în cadrul unei acțiuni formulate în temeiul prevederilor articolului 230 CE.

Cu privire la al patrulea motiv, întemeiat pe încălcarea drepturilor sociale fundamentale

52 Reclamanta consideră că decizia atacată a avut ca efect remunerarea salariaților săi la un nivel mult inferior salariului minim, ceea ce ar constitui o încălcare a dreptului la o remunerație echitabilă și, așadar, o încălcare a drepturilor sociale fundamentale.

53 Trebuie amintit, cu toate acestea, că nicio prevedere a dreptului Uniunii nu permite să se considere că Comisia este responsabilă pentru utilizarea, de către beneficiarii acestora, a fondurilor atribuite în cadrul celui de Al cincilea program-cadru pentru acțiuni de cercetare, de dezvoltare tehnologică și demonstrative. În plus, decizia atacată are ca efect numai să solicite rambursarea costurilor cu personalul pe care Comisia le consideră neeligibile în temeiul prevederilor contractuale și nu urmărește să stabilească retroactiv salariul pe oră al salariaților reclamantei.

54 Pe de altă parte, în ceea ce privește argumentul reclamantei conform căruia, potrivit dreptului belgian, contractele trebuie să fie analizate în lumina intenției comune a părților, iar sensul acestora poate fi interpretat în special în conformitate cu elementele contractuale, acesta trebuie respins ca inadmisibil în cadrul unei acțiuni introduse în temeiul dispozițiilor articolului 230 CE.

55 Se impune, așadar, respingerea în întregime a celui de al patrulea motiv.

Cu privire la al cincilea motiv, întemeiat pe încălcarea principiului încrederii legitime

56 Reclamanta consideră că Comisia a încălcat principiul protecției încrederii legitime prin faptul că nu a prezentat timp de cinci ani niciun fel de observații cu privire la caracterul inacceptabil al metodei sale de calcul al costurilor salariale, de care avea totuși cunoștință din stadiul precontractual.

57 Potrivit unei jurisprudențe constante, dreptul de a invoca principiul protecției încrederii legitime aparține oricărui justițiabil pe care o instituție a Uniunii l-a determinat să nutrească speranțe întemeiate [Hotărârea Curții din 11 martie 1987, Van den Bergh en Jurgens și Van Dijk Food Products (Lopik)/Comisia, 265/85, Rec., p. I-1155, punctul 44].

58 Dreptul de a invoca acest principiu presupune totuși îndeplinirea a trei condiții cumulative. În primul rând, administrația Uniunii trebuie să fi furnizat persoanei interesate asigurări precise, necondiționate și concordante, emise de surse autorizate și de încredere. În al doilea rând, aceste asigurări trebuie să fie de natură să dea naștere unei așteptări legitime în percepția persoanei căreia îi sunt adresate. În al treilea rând, asigurările furnizate trebuie să fie conforme normelor aplicabile (a se vedea Hotărârea Tribunalului din 30 iunie 2005, Branco/Comisia, T-347/03, Rec., p. II-2555, punctul 102 și jurisprudența citată, Hotărârea Tribunalului din 23 februarie 2006, Cementbouw Handel & Industrie/Comisia, T-282/02, Rec., p. II-319, punctul 77, și Hotărârea din 30 iunie 2009, CPEM/Comisia, T-444/07, Rec., p. II-2121, punctul 126).

59 În ceea ce privește prima condiție, potrivit unei jurisprudențe constante, constituie astfel de asigurări, indiferent de forma în care sunt comunicate, informațiile precise, necondiționate și concordante, emise de surse autorizate și de încredere (Hotărârea Tribunalului din 19 martie 2003, Innova

Privat-Akademie/Comisia, T-273/01, Rec., p. II-1093, punctul 26). În schimb, nu se poate invoca încălcarea principiului protecției încrederii legitime în cazul în care administrația nu a furnizat asigurări precise (Hotărârea Tribunalului din 18 ianuarie 2000, Mehibas Dordtselaan/Comisia, T-290/97, Rec., p. II-15, punctul 59).

60 În speță, nu reiese din probele dosarului că Comisia a dat reclamantei asigurarea precisă că ar accepta metoda sa de calcul privind costurile de personal.

61 Astfel, simplul fapt că reclamanta informase Comisia, prin FPC comunicate înainte de semnarea contractelor, cu privire la normele financiare și contabile pe care le aplicase în cadrul contractelor anterioare și că, în cadrul corespondenței din februarie și din martie 2001, aceasta îi transmisese informații care menționează utilizarea unor salarii-obiectiv nu poate, prin definiție, să fie asimilat cu comunicarea de către Comisie a unor informații precise, necondiționate și concordante privind acceptarea de către aceasta a metodei respective.

62 Întrucât reclamanta nu a identificat nicio asigurare sau promisiune precisă care ar fi putut să o determine să nutrească o încredere legitimă în sensul acceptării de către Comisie a metodei sale de calcul al costurilor cu personalul, se impune respingerea celui de al cincilea motiv ca neîntemeiat, fără a fi necesar să se examineze celelalte două condiții menționate la punctul 58 de mai sus.

Cu privire la al șaselea motiv, întemeiat pe încălcarea obligației de motivare

63 Reclamanta consideră că Comisia nu a motivat suficient decizia atacată.

64 Potrivit unei jurisprudențe constante, conținutul obligației de motivare depinde de natura actului în cauză și de contextul în care acesta a fost adoptat. Motivarea trebuie să menționeze în mod clar și neechivoc raționamentul instituției care a emis actul, astfel încât să dea posibilitatea, pe de o parte, instanței Uniunii să își exercite controlul de legalitate, și, pe de altă parte, persoanelor interesate să ia cunoștință de temeiurile măsurii adoptate pentru a putea să își apere drepturile și să verifice dacă decizia este bine fundamentată.

65 Nu este obligatoriu ca motivarea să specifice toate elementele de fapt și de drept pertinente, având în vedere că problema dacă motivarea unui act respectă condițiile impuse de articolul 253 CE trebuie să fie apreciată nu numai prin prisma modului de redactare, ci și în raport cu contextul său, precum și cu ansamblul normelor juridice care reglementează materia respectivă (Hotărârea Curții din 2 aprilie 1998, Comisia/Sytraval și Brink's France, C-367/95 P, Rec., p. I-1719, punctul 63, și Hotărârea Tribunalului din 30 noiembrie 2011, Sniace/Comisia, T-238/09, nepublicată în Repertoriu, punctul 37).

66 În special, Comisia nu este obligată să își precizeze poziția cu privire la toate argumentele invocate în fața sa de persoanele interesate. Este suficient ca aceasta să expună situația de fapt și considerațiile juridice care prezintă o importanță esențială în economia deciziei (Hotărârea Curții din 1 iulie 2008, Chronopost și La Poste/UFEX și alții, C-341/06 P și C-342/06 P, Rec., p. I-4777, punctul 96, și Hotărârea Tribunalului din 3 martie 2010, Freistaat Sachsen și alții/Comisia, T-102/07 și T-120/07, Rec., p. II-585, punctul 180).

67 În sfârșit, în cazul în care o persoană interesată a fost strâns asociată la procesul de elaborare a deciziei atacate și cunoaște, așadar, motivele pentru care autoritatea administrativă a adoptat această decizie, întinderea obligației de motivare depinde de contextul astfel creat printr-o asemenea participare (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 14 ianuarie 1981, Germania/Comisia, 819/79, Rec., p. 21, punctele 19-21, și Hotărârea Curții din 14 noiembrie 1989, Italia/Comisia, 14/88, Rec., p. 3677, punctul 11). Într-o asemenea ipoteză, cerințele jurisprudenței în acest domeniu sunt puternic atenuate

(a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 11 decembrie 1980, Acciaierie e Ferriere Lucchini/Comisia, 1252/79, Rec., p. 3753, punctul 14, și Hotărârea Curții din 28 octombrie 1981, Krupp Stahl/Comisia, 275/80 și 24/81, Rec., p. 2489, punctele 10-13).

68 În lumina acestor principii trebuie să fie examinat motivul referitor la motivarea insuficientă a deciziei atacate.

69 În primul rând, reclamanta impută Comisiei faptul că, în decizia atacată, a făcut o simplă referire la raportul de audit, fără să îl anexeze la aceasta și fără să fi realizat ea însăși o analiză a faptelor.

70 Trebuie subliniat mai întâi că raportul de audit a fost comunicat reclamantei, care a avut posibilitatea de a răspunde la acesta prin prezentarea de observații.

71 Pe de altă parte, din decizia atacată reiese că Comisia a indicat că, potrivit raportului de audit, anumite liste de costuri prezentate de reclamantă fuseseră supraevaluate, precizând că era vorba despre costuri cu personalul, despre costuri referitoare la asistența unui terț, precum și despre cheltuieli de deplasare și menționând sumele în cauză pentru fiecare dintre contracte. În continuare, Comisia a menționat observațiile prezentate de reclamantă după expirarea termenelor contractuale prevăzute și a indicat că, întrucât acestea nu furnizează nicio informație suplimentară care să justifice redeschiderea procedurii de audit, a decis să inițieze procedura de recuperare a sumelor în discuție.

72 Referindu-se la raportul de audit, Comisia a arătat, așadar, în decizia atacată, într-un mod suficient de clar, motivele pentru care decisese recuperarea sumelor în discuție, permițând astfel reclamantei să își valorifice drepturile în fața instanței Uniunii, iar acesteia din urmă să își exercite controlul asupra legalității deciziei menționate, fără să fi fost necesar ca respectivul raport de audit să fie anexat la aceasta (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 17 ianuarie 1995, Publishers Association/Comisia, C-360/92 P, Rec., p. I-23, punctul 39, Hotărârea Tribunalului din 12 ianuarie 1995, Branco/Comisia, T-85/94, Rec., p. II-45, punctul 32, și Hotărârea Tribunalului din 24 ianuarie 1995, BEMIM/Comisia, T-114/92, Rec., p. II-147, punctul 41).

73 În al doilea rând, reclamanta consideră că Comisia nu a ținut seama de argumentele pe care le-a invocat în răspuns la raportul de audit. Cu toate acestea, trebuie să se constate că decizia atacată este motivată suficient sub acest aspect, Comisia menționând scrisorile reclamantei din 9 noiembrie 2007 și din 3 iunie 2008 și indicând că apreciase, după ce le examinase, că acestea nu furnizau elemente susceptibile să justifice redeschiderea procedurii de audit, în special în ceea ce privește costurile cu personalul (sacrificii salariale, calculul tarifelor orare și comunicarea taxelor înainte de începerea proiectelor).

74 Al șaselea motiv trebuie, așadar, să fie respins în întregime.

Cu privire la al șaptelea motiv, întemeiat pe încălcarea principiului bunei administrări

75 Reclamanta impută Comisiei că a încălcat principiul bunei administrări și obligația de diligență prin refuzul de a examina probele care îi fuseseră prezentate după închiderea procedurii de audit și prin trimiterea scrisorilor acesteia la o adresă greșită.

76 Trebuie observat că printre garanțiile conferite de dreptul Uniunii în cadrul procedurilor administrative se înscrie în special principiul bunei administrări, consacrat la articolul 41 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, proclamată la 7 decembrie 2000 la Nisa (JO C 364, p. 1), care implică obligația instituției competente de a examina, cu atenție și imparțialitate, toate elementele relevante ale cauzei (Hotărârea Tribunalului din 30 septembrie 2003, Atlantic Container Line și alții/Comisia, T-191/98, T-212/98-T-214/98, Rec., p. II-3275, punctul 404).

77 Trebuie să se examineze, așadar, dacă criticile invocate de reclamantă sunt de natură să demonstreze încălcarea acestui principiu de către Comisie.

Cu privire la erorile referitoare la adresa la care au fost trimise scrisorile

78 În ceea ce privește adresa la care au fost trimise diferite scrisori de către Comisie reclamantei, trebuie menționat, cu titlu prealabil, că aceasta din urmă nu a comunicat Comisiei decât o singură schimbare de adresă, la 7 ianuarie 2002, printr-o scrisoare comercială colectivă din 25 februarie 2002. Reclamanta recunoaște, cu toate acestea, că și-a mai schimbat adresa de două ori, la 17 mai 2006 și la 27 noiembrie 2007.

79 În primul rând, reiese din dosar că Comisia a transmis scrisoarea prin care reclamanta era informată despre deschiderea procedurii de audit la 16 august 2005 recomandat, la vechea adresă a acesteia, valabilă până la 7 ianuarie 2002, dar că aceasta a primit totuși confirmarea de primire a acestei scrisori la 27 septembrie 2005. Trebuie să se constate, pe de altă parte, că reclamanta a recunoscut că a primit acest document prin scrisoare recomandată și l-a depus, de altfel, în anexă la cererea introductivă.

80 În al doilea rând, în ceea ce privește scrisoarea din 21 mai 2007 prin care reclamanta era informată despre închiderea procedurii de audit, din dosar reiese că aceasta a fost trimisă recomandat și cu confirmare de primire la adresa indicată de către reclamantă Comisiei la 25 februarie 2002. Nu se poate reproșa Comisiei că a procedat în acest mod în lipsa informării sale de către reclamantă cu privire la schimbarea de adresă intervenită la 17 mai 2006. Astfel, pe de o parte, simpla împrejurare că perioada contractuală se terminase nu exonera reclamanta de obligația de a informa Comisia cu privire la schimbarea sa de adresă, din moment ce o procedură de audit era pendinte. Pe de altă parte, simpla menționare a adresei sale în semnătura mesajelor electronice ale reclamantei către auditor în 2006 nu poate fi suficientă pentru a considera că Comisia fusese informată corect cu privire la schimbarea de adresă, chiar dacă acest schimb de mesaje electronice a fost transmis de către auditor Comisiei (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 5 iunie 1980, Belfiore/Comisia, 108/79, Rec., p. 1769, punctul 6).

81 În al treilea rând, reclamanta impută Comisiei că i-a trimis mai multe alte documente la o adresă greșită, și anume scrisorile de informare prealabilă din 6 septembrie 2007, borderourile de debit din 22 octombrie 2007 și o scrisoare din 9 ianuarie 2008. De asemenea, auditorul ar fi trimis proiectul său de raport de audit, în numele Comisiei, la 22 septembrie 2006, la o adresă greșită.

82 Cu toate acestea, din dosar reiese că auditorul a transmis raportul său preliminar la 22 septembrie 2006 la adresa indicată de reclamantă la 25 februarie 2002, dar că, de această dată, corespondența i-a fost returnată. Acest raport a fost transmis de către auditor reclamantei și prin curier electronic de două ori, la 22 septembrie 2006 și la 6 noiembrie 2006, dată la care reclamanta recunoaște că l-a primit. De asemenea, scrisorile din 6 septembrie 2007 și notele de debit din 22 octombrie 2007 au fost transmise de Comisie prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire reclamantei la adresa furnizată de aceasta din urmă în 2002. În sfârșit, reclamanta nu a făcut nicio precizare privind o scrisoare din 9 ianuarie 2008 care i-ar fi fost expediată la o adresă greșită și care nu apare în dosar.

83 Din cele de mai sus rezultă că Comisia nu a dat dovadă de neglijență în ceea ce privește trimiterea scrisorilor sale către reclamantă.

Cu privire la refuzul Comisiei de a examina probele prezentate după închiderea procedurii de audit

84 Reclamanta consideră că Comisia ar fi trebuit să țină seama de observațiile pe care le formulase cu privire la raportul de audit la 9 noiembrie 2007 și la 3 iunie 2008 și să procedeze în consecință la redeschiderea procedurii de audit.

85 Reiese din dosar că reclamanta a primit raportul de audit la 6 noiembrie 2006 și că avea la dispoziție un termen de o lună pentru a-și prezenta observațiile. Directorul financiar al reclamantei, însărcinat să asigure legătura cu cabinetul de audit, a solicitat un termen suplimentar de o săptămână pentru a răspunde la raport, termen care i-a fost acordat la 13 decembrie 2006, dar în final nu a prezentat niciun fel de observații, în pofida a două avertismente din 10 și din 17 ianuarie 2007 și a unei a doua cereri de prelungire a termenului din 17 ianuarie 2007, care i-a fost acordată. Astfel, reclamanta nu a formulat niciun fel de observații cu privire la raportul de audit în termenele stabilite.

86 Cu toate acestea, Comisia a acceptat să examineze informațiile furnizate de reclamantă la 9 noiembrie 2007 și la 3 iunie 2008. Comisia a informat totuși reclamanta, la 22 august 2008, că acestea nu furnizau niciun element nou care să justifice redeschiderea procedurii. În scrisoarea din 22 august 2008, Comisia a examinat astfel argumentele prezentate de reclamantă și a constatat că acestea nu furnizau nicio informație suplimentară care să justifice redeschiderea procedurii de audit, din moment ce se refereau la aspectul cunoașterii de către Comisie a supraevaluării cheltuielilor cu personalul și a motivelor care au determinat o astfel de supraevaluare, dar acestea nu furnizau niciun element prin care să se demonstreze că reclamanta nu ar fi procedat la o astfel de supraevaluare, interzisă de prevederile contractuale.

87 Prin urmare, trebuie să se constate că Comisia a acceptat să ia în considerare probele care i-au fost prezentate după închiderea procedurii de audit și că argumentul potrivit căruia aceasta ar fi refuzat să analizeze probele respective este nefondat.

88 Din cele de mai sus rezultă că Comisia a examinat cu atenție și cu imparțialitate toate elementele pertinente ale cauzei și că nu a încălcat, așadar, principiul bunei administrări.

89 Se impune, așadar, respingerea celui de al șaptelea motiv și, prin urmare, a acțiunii în întregime.

Cu privire la cheltuielile de judecată

90 Potrivit articolului 87 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Tribunalului, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.

91 Întrucât reclamanta a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată, conform concluziilor Comisiei.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a șasea)

declară și hotărăște:

1) Respinge acțiunea.

2) Applied Microengineering Ltd suportă propriile cheltuieli de judecată, precum și cheltuielile de judecată efectuate de Comisia Europeană.

Kanninen Wahl Soldevila Fragoso

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 27 septembrie 2012.

Semnături